

Biblioteca Națională - trecutul și prezentul nostru

Lidia KULIKOVSKI

Președintele ABRM

Director General BM „B.P.Hasdeu”

Cu o istorie de 170 de ani de existență, de activitate pe tărâmul bibliologiei naționale, Biblioteca Națională a Republicii Moldova și-a clădit cu trudă, cu greu locul său distinct în istoria culturală a statului nostru.

Aniversarea fie a unei persoane sau a unei instituții este un moment când fiecare dintre noi își face ordine în idei, o trecere în revistă a reușitelor și insucceselor, adoptă comportamente și speră la ceva mai bun în viitor. Aceasta a fost cred, preocuparea Bibliotecii Naționale în anul 2002.

Aniversarea Bibliotecii Naționale este un mare eveniment profesional, dar în primul rând, unul național.

Istoria acestei biblioteci a fost marcată de destinul acestui pământ, destin greu, anevoios, cu multiple sincope.

Aliniată la istoria neamului nostru, Biblioteca Națională, este o cronică a acestui neam care se scrie de 170 de ani, ea reflectă schimbările și dinamica dezvoltării societății, a tuturor domeniilor de activitate – economic, politic, cultural, fixează toate turbulențele acestor sfere, toate izbânzile și eșecurile, reacționează la toate procesele și evenimentele, faptele care au loc în societate.

La Națională, (Naționala tinereții mele) se produceau deschideri pentru cei ce vroiau să vadă, să știe, să cunoască. Naționala avea permanent ușa deschisă pentru cei ce vroiau să vadă, să știe, să cunoască, pentru cei care considerau cartea acel „speculum humanae salvationis”, care apropie peste spațiu și timp pe cel care caută de cel care descoperă, oglindă în care licărește o speranță de viitor.

Naționala ne dădea un spor de libertate prin colecțiile de carte în limbi străine, printre care atunci se considera și limba română.

Balansând permanent între etic, inter-etic și național, Biblioteca Națională rămânea **lumină** în cenușiul epocii care părea de aur.

Viabilitatea Bibliotecii Naționale este asigurată de beneficiul cultural național acumulat în acești 170 de ani prin oamenii care au clădit la conținutul și imaginea ei.

De-a lungul anilor au muncit la Națională mulți bibliotecari împătimiti, profesioniști de înaltă calificare, competenți și responsabili de ceea ce făceau. Unii veneau, alții plecau... fluctuații normale. Dar alții aveau loc rupturi, dureroase, cauzate de orgolii, incompetență, incompatibilitate...

Biblioteca Națională și-a continuat însă drumul pentru că rămăneau cei devotați principiilor Naționalei. Ei au susținut ceea ce trebuia să fie Biblioteca Națională – un forum național de idei, opinii, cunoștințe, resurse.

Strategia culturală, pentru condițiile specifice ale arealului nostru „moldovenesc” se bazează pe echipe manageriale competente și performante, dezi-derat greu de realizat, dar susținut și promovat de conducerea de vârf al Bibliotecii Naționale.

La Biblioteca Națională se cer alte competențe și aptitudini de conducere. Nu numai flexibilitate operațională dar și flexibilitate de concepție, nu pur și simplu abilități creative dar abilități creative superioare, nu doar

capacitate de valorificare a potențialului uman dar tratarea și utilizarea lui ca resursă strategică națională.

Alt aspect reieșit din același context și care cere o strategie managerială performantă este regăsirea unor modalități de supraviețuire financiară pe care echipa managerială a Bibliotecii Naționale le caută... și nu întotdeauna le găsește. Asta – deoarece, pentru Biblioteca Națională, deficitul financiar se identifică cu cenzura.

La o aniversare se fac și niște evaluări. Dar aprecierea activității Bibliotecii Naționale se realizează printr-o altă grilă de valori decât celelalte instituții de cultură.

Produsul cultural, social al Bibliotecii Naționale nu poate fi evaluat comercial în parametri cifrici: cost, cheltuieli, venit. O așa evaluare ar eroda misiunea în sine a bibliotecii. Ea trebuie să fie subordonată doar valorii.

Echipa managerială a Bibliotecii Naționale se chinuie (alt cuvânt nu s-ar potrivi aici) să găsească o abordare a unor soluții de regăsire a identității sale culturale în contextul socio-economic-politic actual, pentru că perturbațiile mediului turbulent afectează buna funcționare a Bibliotecii Naționale, realizarea misiunii ei.

Cred că activitatea Bibliotecii Naționale trebuie să fie deasupra spectrului politic și raportată la profesionalitate, competitivitate, valori naționale, culturale, amintindu-mi aici cuvintele lui George Călinescu: „Cultura e un universal, o continuă racordare cu trecutul și o punere de premise pentru viitor, nu o clipă zbârcită”.

Evaluarea actului cultural al Bibliotecii Naționale îl fac cei ce resimt efectele demersului măsurat în coeficienți de valoare social-umană obținuți de noi cei care am utilizat-o. Aici vom invoca exemplul concludent al academicianului Mihai Cimpoi, care scrie în Curriculum vitae al său „Universitatea mea a fost Biblioteca Națională...”

Făcând trimitere la Albert Flocon care definea cartea ca fiind „produsul unui individ și al unei societăți, partea cea mai bună și cea mai rea din om. Ea participă la evenimente, le resimte sau le provoacă. Ea este reflectare, motor și judecător al istoriei. Prietenă sau dușman, cartea are toate calitățile unei persoane morale...”, așa putea spune același lucru despre Biblioteca noastră

Națională. Deținând atâtea cărți, BN este o entitate, o entitate morală care ne ajută să căutăm adevărul risipit prin cărți...

Un instrument de căutare al acestui adevăr au fost și continuă să fie activitățile culturale organizate și găzduite de BN.

O experiență semnificativă în istoria BN a avut-o cenaclul „Miorița”, ctitorit ani de zile de Mihai Cimpoi, Vlad Chiriac, Ion Madan, Arcadie Suceveanu...

De asemenea, organizarea Salonului Național de Carte, care reunește până în prezent scriitorii, editorii, bibliotecarii, cititori în jurul valorilor scrise.

Un ecou relevant l-a avut evenimentul lansării „Bibliografiei Naționale” la Strasbourg și multe alte cercetări științifice și acțiuni materializate în multe publicații realizate.

Dacă ne referim la biblioteconomie – Biblioteca Națională este fruntea, inima, motorul Sistemului Național de Bibliotecă. De fapt este busola acestui sistem. Este foarte greu de cuprins, de contabilizat și apreciat aportul Bibliotecii Naționale (fiind enorm) la unificarea procesului biblioteconomic național, contribuțiile deosebite la procesul de instruire continuă a bibliotecarilor, la dezvoltarea presei de specialitate, la efortul de automatizare a bibliotecilor.

Dacă ne referim la colecții – e cea mai reprezentativă din țară ca valoare, ca număr, ca semnificație. „O carte trebuie să fie securea care sparge banchiza ce o purtăm în noi”, spunea Kafka. Fiecare carte de la BN este o secure sau o teacă pentru săbiile cuvântului, cum spunea Vasile Romaniuc. Eforturile profesionale ale bibliotecarilor BN, conjugate cu puterea cărților din colecțiile Bibliotecii Naționale, pot face multe pentru a sparge banchiza din societatea noastră.

Naționala, în aceste zile, își amintește de toți cei pentru care această instituție a însemnat **ceva** și cei toți pentru care ea a însemnat **ceva** (printre care mă număr și eu) își îndreaptă privirile spre ea cu pioșenie, transmitându-i un salut, un mulțumesc, un „Mulți ani!”.

Urez Bibliotecii Naționale, prestigiosului ei colectiv, să aibă conștiința timpului european, dar în goana după prioritățile acestui timp să nu piardă conceptul de valoare care o caracterizează, care o definește ca pe cea mai importantă instituție de cultură din țară.